

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Nr. 7539/2015
30.03.2015

Către,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DOMNULE PREȘEDINTE,

Judecător Marius Badea Tudose, în calitate de președinte al Consiliului Superior al Magistraturii, în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. e) din Constituția României, republicată, ale art. 34 și următoarele din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 24 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, formulez prezenta

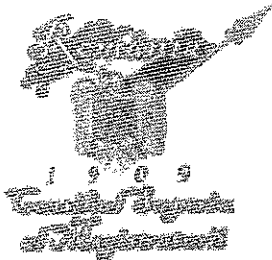
CERERE DE SOLUȚIONARE A CONFLICTULUI JURIDIC DE NATURĂ CONSTITUȚIONALĂ

Dintre autoritatea judecătorească și puterea legislativă, prin care vă solicităm să pronunțați o decizie care să constate existența unui conflict juridic de natură constituțională între menționatele autorități publice, în măsură să împiedice autoritatea judecătorească să-și îndeplinească atribuțiile constituționale și legale cu care a fost investită, și să dispuneți măsurile pe care le considerați necesare în vederea restabilirii ordinii constituționale care trebuie să existe între autoritățile publice prevăzute în Titlul III din Constituția României.

I. Prevederile constituționale asupra cărora poartă conflictul.

Pentru a se pronunța, apreciem că, în calitate de unică autoritate de jurisdicție constituțională în România, Curtea Constituțională va trebui să interpreteze prevederile art.

Adresa: București, Calea Plevnei, Nr. 141 B, Sector 6
Tel: 3116900; Fax: 3116901
Web: www.csm1909.ro

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

1 alin. (4) și (5), precum și ale art. 67, art. 72 alin. (2) și art. 76 alin. (2) din Constituție asupra cărora poartă conflictul.

"Art. 1 - (4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Art. 67 - Actele juridice și cvorumul legal

Camera Deputaților și Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni, în prezența majorității membrilor.

Art. 72 - Imunitatea parlamentară

(2) Deputații și senatorii pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, dar nu pot fi percheziționați, reținuți sau arestați fără încuviințarea Camerei din care fac parte, după ascultarea lor. Urmărirea și trimiterea în judecată penală se pot face numai de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Art. 76 - (2) Legile ordinare și hotărârile se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți din fiecare Cameră."

II. Situația de fapt

La data de 25 martie 2015, pe ordinea de zi a Senatului României a fost înscrisă cererea de încuviințare a reținerii și arestării a senatorului Dan Coman Șova; supusă la vot, cererea a primit 79 de voturi pentru, 67 de voturi contra și 5 anulate, apreciindu-se că nu a fost întrunit numărul de voturi necesar pentru încuviințarea reținerii și arestării unui senator.

În acest sens, au fost avute în vedere dispozițiile art. 173 din Regulamentul Senatului, în conformitate cu care hotărârile de acest gen se adoptă cu votul secret al majorității membrilor camerei.

Considerăm că modalitatea în care Senatul a procedat la soluționarea cererii de încuviințare a reținerii și arestării generează un conflict juridic de natură constituțională între autoritatea legislativă, reprezentată de Parlamentul României – Senat, pe de o parte, și autoritatea judecătorească, reprezentată de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

III. Argumentele președintelui Consiliului Superior al Magistraturii

1. Art. 76 din Constituție - "Adoptarea legilor și hotărârilor" stabilește reguli esențiale ale procedurii legislative.

Potrivit alin. (1) al art. 76, legile organice și hotărârile privind regulamentele Camerelor se adoptă cu votul majorității membrilor fiecărei Camere.

Art. 67 din Constituție prevede condiția de cvorum pentru desfășurarea oricărei ședințe a celor două camere ale Parlamentului, astfel: „Camera Deputaților și Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni, în prezența majorității membrilor.”

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

În conformitate cu alin. (2) al art. 76, adoptarea legilor ordinare și a hotărârilor celor două camere se face cu votul majorității membrilor prezenți în fiecare Cameră, în condițiile în care numărul membrilor prezenți este de cel puțin jumătate plus unu din numărul membrilor fiecărei Camere, cerință necesară pentru respectarea cvorumului prevăzut de art. 67 din Constituție.

Din prevederile art. 173 din Regulamentul Senatului rezultă că asupra cererii de încuviințare a reținerii și arestării, Senatul hotărăște cu votul majorității membrilor săi, ceea ce înseamnă că asupra unei astfel de cereri Senatul se pronunță printr-o hotărâre.

Cum situația cererilor de încuviințare a reținerii și arestării nu se circumscrie ipotezei prevăzute la alin. (1) al art. 76 – neimplicând o hotărâre privind regulamentele camerelor – și nici vreunul dintre celelalte situații pentru care Constituția prevede că hotărârile se adoptă cu o majoritate absolută (ex. art. 95 alin. (1) sau art. 103 alin. (3) din Constituție), este evident că majoritatea cerută de Constituție pentru adoptarea hotărârii prin care se încuviințează reținerea și arestarea este cea prevăzută la alin. (2) al art. 76 – votul majorității membrilor prezenți.

Faptul că hotărârea prin care se încuviințează reținerea și arestarea se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți rezultă și din Decizia nr. 989/2008 privind constituționalitatea dispozițiilor art. 155 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, precum și din Decizia nr. 990/2008 privind constituționalitatea dispozițiilor art. 150 alin. (3) din Regulamentul Senatului, pronunțate de Curtea Constituțională.

Astfel, prin Decizia nr. 989/2008 privind constituționalitatea dispozițiilor art. 155 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, Curtea Constituțională a constatat că art. 155 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, potrivit căruia cererea privind urmărirea penală a membrilor Guvernului "[...] se adoptă cu votul a cel puțin două treimi din numărul deputaților", contravine art. 76 alin. (2) din Constituție și, în consecință, este neconstituțional. De asemenea, prin Decizia nr. 990/2008, Curtea Constituțională a constatat că art. 150 alin. (3) din Regulamentul Senatului, potrivit căruia hotărârea privind urmărirea penală a membrilor Guvernului "se adoptă cu votul majorității senatorilor", contravine art. 76 alin. (2) din Constituție și, în consecință, este neconstituțional.

Curtea Constituțională a clarificat, deci, că numai acolo unde legea fundamentală prevede expres o majoritate absolută pentru adoptarea hotărârilor, este permisă derogarea de la regula stabilită în art. 76 alin. (2).

Prin urmare, reținând că hotărârile prin care se încuviințează reținerea și arestarea unui senator se adoptă cu votul majorității membrilor săi, Senatul a nesocotit dispozițiile constituționale consacrate la art. 76 alin. (2) din Legea fundamentală.

Consecința directă a acestei încălcări a prevederilor constituționale este chiar împiedicarea autorității judecătorești de a-și exercita rolul constituțional. Conform art. 131 din Constituție, „În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor”. Ordinea de drept nu poate fi înțeleasă în afara respectării supremației Constituției.

Or, dacă s-ar fi respectat cerința majorității voturilor membrilor prezenți este

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

evident că cererea privind încuviințarea reținerii și arestării senatorului Dan-Coman Șova întrunea numărul necesar de voturi.

2. Chiar și în condițiile în care prevederile art. 173 din Regulamentul Senatului, deși neconstituționale prin perspectiva aceluiași argumente care au fost expuse în deciziile Curții Constituționale anterior menționate, nu au fost modificate în acord cu aceste decizii, regulile de interpretare a normelor de drept conduc la aceeași concluzie, respectiv că asupra cererii de încuviințare a reținerii și arestării, Senatul trebuie să se pronunțe cu majoritatea simplă a membrilor prezenți.

Interpretarea normelor legale, în cazul dispozițiilor contrare cuprinse în acte normative cu forță juridică diferită se face prin aplicarea principiului priorității normei legale cu forță juridică superioară, actele normative fiind aranjate, în funcție de acest criteriu, într-o ierarhie foarte clară.

În această ierarhie, supremația Constituției (denumită și „Legea fundamentală”) este incontestabilă. Regulamentul Senatului este, în mod firesc, act normativ inferior Constituției, ca forță juridică.

Orice interpret al legii este obligat să aplice, în cazul prevederilor contrare din acte normative, dintre care, unele de nivel constituțional, iar altele inferioare acestui nivel, normele cu forță juridică superioară. Pe lângă interpretarea oficială, al cărei atribut revine instituțiilor prevăzute de lege și dincolo de atributul recunoscut instanțelor judecătorești de interpretare a legii în aplicarea acesteia unor situații concrete cu care sunt investite, orice persoană sau instituție care aplică legea în cazuri concrete are obligația de interpretare a acesteia, cu respectarea tuturor regulilor specifice acestei operațiuni juridice.

În consecință, Senatul României, chiar și în condițiile în care avea norme diferite în propriul regulament, era obligat să interpreteze corect și conjugat toate dispozițiile care reglementau problema majorității necesare pentru luarea hotărârii privind cererea de încuviințare a reținerii și arestării unui membru al acestei camere, prin prisma ierarhiei normelor legale și al principiului priorității normelor cu forță juridică superioară, care, în acest caz, sunt chiar dispozițiile constituționale.

Dacă ar fi interpretat corect normele aplicabile în cazul concret asupra căruia trebuia să se pronunțe, Senatul ar fi trebuit să constate că în cazul domnului senator Dan Coman Șova s-a exprimat în favoarea încuviințării reținerii și arestării acestuia, un număr de voturi mai mare decât cel impus de actul normativ cu cea mai mare forță juridică.

3. Analiza comparativă a dispozițiilor constituționale (art. 76 alin. 2) și a celor din Regulamentul Senatului (art. 173) reliefează contradicția vădită dintre acestea.

Așa cum am arătat anterior, acest fapt a fost semnalat și de deciziile Curții Constituționale menționate, care, chiar dacă nu se referă la prevederile regulamentare în discuție, au constatat neconstituționalitatea unor dispoziții asemănătoare – art. 155 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților și art. 150 alin. (3) din Regulamentul Senatului – pentru același motiv – neconformitatea acestor prevederi cu dispozițiile art. 76 alin. (2) din Constituție.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

În pofida acestei realități juridice incontestabile, Senatul României nu a procedat la modificarea dispozițiilor art. 173 din regulamentul acestei camere, în sensul punerii în acord cu reglementarea constituțională, iar această omisiune este de natură să împiedice autoritatea judecătorească să-și îndeplinească rolul constituțional.

În acest sens, cerința majorității calificate impusă de textul regulamentar ar putea fi invocată de către Senat în continuare pentru a împiedica adoptarea unei hotărâri de încuviințare a reținerii și arestării în situația în care, în urma votului exprimat, ar fi îndeplinită condiția majorității simple reglementată de art. 76 alin. (2) din Constituție.

Or, într-o astfel de situație, prin încălcarea prevederilor constituționale se ajunge la împiedicarea instanțelor de judecată/procurorului de a dispune asupra cererii de arestare/reținerii în condițiile prevăzute de lege, prin prisma imperativului aplicării legii în activitatea de urmărire penală sau de judecată.

4. Asupra cererii de încuviințare a arestării preventive, Senatul trebuie să se pronunțe prin hotărâre, date fiind dispozițiile art. 76 alin. (2) din Constituție, precum și prevederile art. 121 din Regulamentul Senatului, potrivit cărora Senatul adoptă legi, hotărâri, moțiuni și alte acte cu caracter politic. De asemenea, art. 130 din Regulament prevede că „Legile, hotărârile, moțiunile simple, precum și celelalte acte se adoptă de către Senat prin vot.”

În raport de aceste prevederi, în ceea ce privește natura juridică a actului prin care se încuviințează reținerea și arestarea a unui senator, Senatul trebuie să se pronunțe prin hotărâre (astfel cum a constatat și Curtea Constituțională prin Decizia nr. 990/2008 în privința naturii juridice a actului prin care se cere urmărirea penală a membrilor Guvernului).

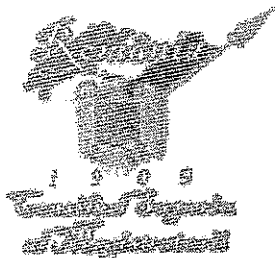
Prin urmare, sesizat fiind cu o cerere de încuviințare a reținerii și arestării, Senatul trebuie să hotărască în sensul admiterii sau respingerii acesteia.

Senatul nu a adoptat în cazul cererii de încuviințare a reținerii și arestării senatorului Dan-Coman Șova o hotărâre prin care să admită sau să respingă cererea formulată de ministrul justiției, arătând doar că s-a pronunțat prin vot secret asupra cererii, nefiind întrunit numărul de voturi necesar pentru încuviințarea reținerii și arestării a unui senator.

Art. 67 din Constituție stabilește că Senatul adoptă legi, hotărâri și moțiuni. Or, omisiunea Senatului de a adopta o hotărâre ca urmare a cererii de încuviințare a reținerii și arestării nu poate echivala cu respingerea acesteia. O hotărâre de respingere a cererii de încuviințare a reținerii și arestării ar fi trebuit adoptată, cu o majoritate simplă din numărul senatorilor prezenți la ședință.

În ceea ce privește procedura de vot, potrivit art. 136 din Regulamentul Senatului, dacă în sala de ședință nu se află majoritatea senatorilor, președintele amână votarea până la întrunirea cvorumului legal.

Chiar în condițiile în care Senatul a avut în vedere dispozițiile art. 173 din Regulamentul Senatului, în conformitate cu care hotărârile privind cererile de încuviințare a reținerii și arestării se adoptă cu votul secret al majorității membrilor camerei, avea obligația să pronunțe o hotărâre, în condițiile îndeplinirii cerinței de cvorum.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Totodată, subliniem că în conformitate cu art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, cu modificările și completările ulterioare, „Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, a hotărârilor plenului Camerei Deputaților, a hotărârilor plenului Senatului și a hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori”.

Astfel, omisiunea Senatului de a adopta o hotărâre în urma formulării unei cereri de încuviințare a reținerii și arestării este de natură a înlătura acest act de decizie de la exercitarea oricărei căi de atac ori forme de control.

Faptul că Senatul a transmis o simplă comunicare, care nu echivalează cu o hotărâre, constituie în fapt un refuz de soluționare a cererii formulate de ministrul justiției cu privire la încuviințarea reținerii și arestării senatorului Dan-Coman Șova, aspect care situează în mod clar Senatul în conflict juridic de natură constituțională cu autoritatea judecătorească.

5. Potrivit instanței de contencios constituțional, conflictul juridic de natură constituțională presupune „acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor” (Decizia nr. 53/28.01.2005, publicată în Monitorul Oficial nr. 144 din 17.02.2005). Aceeași decizie statuează și faptul că autoritățile publice susceptibile de a fi părți implicate în conflictul juridic de natură constituțională sunt numai acelea prevăzute în Titlul III al Constituției României.

Prin soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională se urmărește înlăturarea unor posibile blocaje instituționale dintre diferite autorități publice constituționale, determinate de conflicte pozitive sau negative de competență (a se vedea Decizia nr. 148 din 16 aprilie 2003 a Curții Constituționale).

Prin urmare, pentru a interveni Curtea Constituțională în vederea soluționării unui conflict juridic de natură constituțională, trebuie îndeplinite cumulativ mai multe condiții:

- a) conflictul să fie între autorități publice;
- b) conflictul să fie juridic de natură constituțională.

În cauză, condițiile pentru existența unui conflict juridic de natură constituțională sunt îndeplinite:

Autoritățile aflate în conflict, respectiv Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Parlamentul României – Senatul României, sunt autorități publice reglementate în titlul III „Autoritățile publice” din Constituție.

Conflictul este unul juridic de natură constituțională, izvorul acestuia reprezentându-l:

- a) nesocotirea de către Senatul României a dispozițiilor imperative ale art. 76 alin. (2) din Constituție la soluționarea cererii de încuviințare a reținerii și arestării senatorului Dan-Coman Șova.

- b) omisiunea Senatului României de a pune dispozițiile art. 173 din Regulamentul

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Senatului în acord cu prevederile art. 76 alin. (2) din Constituție.

c) nesocotirea de către Senatul României a dispozițiilor imperative ale art. 67 din Constituție la soluționarea cererii de încuviințare a reținerii și arestării senatorului Dan Coman Șova, prin faptul că nu s-a adoptat o hotărâre.

În toate aceste situații, consecința directă a atitudinii instituționale a Senatului României este împiedicarea autorității judecătorești de a-și exercita atribuțiile recunoscute de Constituție și încălcarea principiului separației și echilibrului puterilor în stat.

X X

X

În cele ce preced, au fost examinate, de o manieră succintă, principalele elemente ale sesizării, în lumina prevederilor art. 34 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, republicată.

În concluzie, în considerarea argumentelor expuse, solicităm admiterea cererii și pronunțarea unei decizii prin care să se constate existența conflictului juridic de natură constituțională între autoritatea judecătorească și puterea legiuitoare, precum și dispunerea măsurilor pe care Curtea Constituțională le va socoti necesare și utile pentru restabilirea ordinii constituționale și a echilibrului care trebuie să existe între autoritățile statului și, în concret, a măsurilor pe care trebuie să le adopte Senatul astfel încât orice cerere transmisă de ministrul justiției de încuviințare a reținerii și arestării unui membru al acestei camere să fie soluționată cu respectarea dispozițiilor constituționale.

Judecător Marius Badea Tudor
Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

